

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi EU-ympäristömerkin myöntämisympäristelmästä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki EU-ympäristömerkin myöntämisympäristelmästä. Lailla pantaisiin täytäntöön EU-

ympäristömerkkiä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2011 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Euroopan yhteisön ympäristömerkin myöntämisympäristelmästä annetussa laissa (958/1997) säädetään yhteisön ekotuotemerkkin myöntämisympäristelmästä annetun Euroopan yhteisöjen (ETY) neuvoston asetuksen n:o 880/92 mukaisista kansallisen toimielimen nimeämiseen liittyvistä asioista. Laissa on nimetty kansalliseksi toimivaltaiseksi elimeksi Suomen Standardisoimisliitto SFS ry.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Euroopan yhteisön ympäristömerkin myöntämisympäristelmästä annettu laki esitetään kumottavaksi ja uusi asiaa koskeva laki annettavaksi, sillä on annettu uusi asiaa koskeva Euroopan unionin asetus. Lisäksi ympäristömerkinnän hallinnointi ehdotetaan siirrettäväksi Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:ltä Motiva Services Oy:lle.

EU-ympäristömerkistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) n:o 66/2010 tuli voimaan 20 päivänä helmikuuta 2010. EU-ympäristömerkkijärjestelmä on osa kestävästä kulutuksesta ja tuotantoa koskevaa yhteisön politiikkaa, jolla pyritään vähentämään kulutuksen ja tuotannon kielteisiä vaikutuksia ympäristöön, terveyteen, ilmastoon ja

luonnonvaroihin. Uusi asetus sisältää muutoksia, joiden avulla pyritään yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan kriteereiden laadintaan sekä tekemään merkin käyttöönotto houkuttelevammaksi yrityksille.

Euroopan parlamentin ja neuvoston edellä mainitussa asetuksessa tarkoitetuksi kansalliseksi toimivaltaiseksi elimeksi ehdotetaan nimettäväksi Motiva Services Oy vuoden 2011 alusta. Ympäristömerkinnän yhteistyö muiden tuotepoliittisten ohjauskeinojen kanssa tarjoaa mahdollisuuksia saavuttaa ympäristöpoliittisia tavoitteita sekä lisätä kestävien tuotteiden saatavuutta markkinoilla. Motiva Oy:llä on asiantuntemusta energia- ja materiaalitehokkuusasioissa sekä julkisissa hankinnoissa, joten toimivaltaisen elimen tehtävistä vastaaminen sopii sille hyvin. Lisäksi myös Pohjoismaisen ympäristömerkinnän tehtävät ovat siirtymässä Motiva Services Oy:lle.

Koska myös tuleva toimivaltainen elin olisi yksityisoikeudellinen yhteisö, tarvitaan lakiin edelleenkin säännökset valvonnasta ja tarkastuksesta, maksuista, salassapitovelvollisuuden rikkomisesta ja muutoksenhausta.

3 Esityksen vaikutukset

Ehdotetulla lailla ei ole taloudellisia vaikutuksia eikä vaikutuksia viranomaisten toiminn-

taan. Uudella lailla tavoitellaan positiivisia ympäristövaikutuksia, sillä Motiva Oy:n asiantuntemus energia- ja materiaalitehokkuusasioissa sekä julkisissa hankinnoissa tukee ympäristömerkinnän toimintaa.

Ehdotetulla lailla on hallinnollisia vaikutuksia. Nykyisin toimivaltaisen elimen tehtäviä hoitavan Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n ympäristömerkinnästä vastaavat asiantuntijat siirtyvät Motiva Services Oy:n. Tehtävien hoidon järjestämisellä voidaan edelleenkin turvata neuvoston asetuksen vaatimukset toiminnan riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä. Ympäristöministeriö ja työ- ja elinkeino-

ministeriö käynnistivät marraskuussa 2009 selvityksen siitä, miten ympäristömerkintäjärjestelmien odotetaan kehittyvän ja onko ympäristömerkintäjärjestelmien kansallisten tehtävien nykyinen organisointitapa tarkoituksenmukainen. Selvityksen pohjalta järjestettiin eri sidosryhmien edustajille työpaja, jossa pohdittiin merkinnän kehittämistä. Esityksestä järjestettiin lausuntokierros lokakuussa 2010. Lausuntoja pyydettiin yhteensä 13 organisaatiolta. Valmistelussa on kuultu työ- ja elinkeinoministeriötä, Motiva Oy:tä, Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:tä, Kuluttajavirastoa, Suomen Kuluttajaliittoa, Teknologiateollisuus ry:tä sekä Elinkeinoelämän keskusliittoa. Lausunnonantajilla ei ollut huomautettavaa ehdotukseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1 §. Lain tarkoitus. Ehdotetulla lailla täytäntönpantaisiin kansallisesti uusin EU-ympäristömerkkiä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus.

2 §. Toimivaltainen elin. Pykälässä nimettäisiin parlamentin ja neuvoston asetuksen 4 artiklassa tarkoitetuksi kansalliseksi toimivaltaiseksi elimeksi Motiva Services Oy. Se täyttää neuvoston asetuksen edellytykset kokoonpanon riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta.

Pykälässä korjattaisiin lisäksi viittaukset voimassa olevaan kielilakiin sekä hallintolaikiin.

3 §. Tarkastus ja valvonta. Pykälässä ehdotetaan ympäristöministeriölle oikeutta tarkastaa ja valvoa Motiva Services Oy:n toimintaa toimivaltaisena elimenä. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevaa säännöstä. Muutoksella ainoastaan muutettaisiin toimivaltaisen elimen nimi.

4 §. Maksut. Pykälässä korjattaisiin voimassa olevaan säännökseen sisältyvä Euroopan yhteisön nimi 1 päivänä joulukuuta 2009 voimaantulleen Lissabonin sopimuksen johdosta Euroopan unioniksi.

5 §. Salassapitovelvollisuuden rikkominen.

Neuvoston asetuksen 10 artiklan 6 kohta sisältää salassapitosäännöksen, jonka mukaan toimivaltainen elin ei saa paljastaa tietoja, jotka se on saanut käyttöönsä arvioidessaan noudattaako EU-ympäristömerkin käyttäjä EU-ympäristömerkin myöntämisperusteita. Pykälässä korjattaisiin viittaus uuden EU-ympäristömerkkiä koskevan asetuksen asianomaiseen artiklaan. Kansalliset rangaistus-säännökset säilyisivät entisellään.

6 §. Muutoksenhaku. Pykälässä huomioitaisiin 1 päivänä marraskuuta 1999 voimaantullut hallinto-oikeuslaki. Voimassa olevaan säännökseen sisältyvä viittaus lääninoikeuteen muutettaisiin hallinto-oikeudeksi.

7 §. Voimaantulo. Pykälässä ehdotetaan lain tulevan voimaan vuoden 2011 alusta. Samalla kumotaan voimassa oleva laki ympäristömerkin myöntämisympäristelmästä.

2 Voimaantulo

Lain ehdotetaan tulevan voimaan vuoden 2011 alusta. EU-ympäristömerkkiä koskeva asetus on tullut voimaan jo 19 päivänä helmikuuta 2010 ja on sellaisenaan kansallisesti sovellettavaa oikeutta. Ehdotetulla lailla saa-

tettaisiin siten kansalliset säännökset vastaamaan voimassaolevaa oikeustilaa. Laki on tarpeen saattaa voimaan alkuvuodesta 2011 myös, koska uuden toimivaltaisen elimen on tarkoitus aloittaa tehtävässään tuolloin.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotetun lain keskeinen sisältö on toimivaltaisen elimen vaihtaminen toiseksi. Aiemmin tehtävää hoitanut Suomen Standardisoimisliitto SFS ry vaihtuisi Motiva Services Oy:ksi. Toimijat eivät ole viranomaisia.

Vaikka toimivaltaisen elimen tehtäviin kuuluu EU-ympäristömerkin myöntämistä voidaan osittain pitää julkisena hallintotehtävänä, turvaavat esitykseen 2 §:ään sisältyvät viittaukset muun muassa hallintolakiin ja kielilakiin sen että perustuslain edellyttämät hyvän hallinnon vaatimukset täyttyvät. Laki katsotaan voitavan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

EU-ympäristömerkin myöntämijärjestelmästä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään EU-ympäristömerkistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010, jäljempänä *parlamentin ja neuvoston asetus*, täytäntöön panemiseksi tarpeellisista asioista.

2 §

Toimivaltainen elin

Parlamentin ja neuvoston asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu toimielin Suomessa on Motiva Services Oy.

Toimivaltaisen elimen on tehtävässään noudatettava hallintolakia (434/2003) ja kielilain (423/2003) säännöksiä siltä osin kuin parlamentin ja neuvoston asetuksesta ei muuta johdu. Toimivaltaisen elimen asiakirjojen julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisia tehtäviä toimivaltaisessa elimessä hoitaviin sovelletaan heidän hoitaessaan näitä tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

3 §

Tarkastus ja valvonta

Ympäristöministeriöllä on oikeus tarkastaa ja valvoa Motiva Services Oy:n toimintaa toimivaltaisena elimenä.

4 §

Maksut

Yhteisön ympäristömerkin myöntämistä koskevista hakemuksista ja merkin käytöstä perittäviin maksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992) siltä osin kuin asiasta ei säädetä Euroopan unionin lainsäädännössä.

5 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus parlamentin ja neuvoston asetuksen 10 artiklan 6 kohdassa säädetyn kiellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

6 §

Muutoksenhaku

Toimivaltaisen elimen ympäristömerkin myöntämistä koskevassa asiassa antamasta päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen noudattaen mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan Euroopan yhteisön (958/1997) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.
ympäristömerkin myöntämijärjestelmästä 24
päivänä lokakuuta 1997 annettu laki

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Paula Lehtomäki*